

[Poul Møller.]

vurdering, vi lægger til grund, at det er en politisk vurdering, at vi ville hidkalde ulykkerne over vort hoved ved at følge den militære generalkommando, og at vi ville fremkalde tyske motiveringer. Jeg er sikker på, at hvis det virkelig var dansk forsvarspolitik og var meningen fra folketingets side, at vi ikke på nogen måde måtte give tyskerne motiver til at angribe Danmark, så var det jo simpelthen en umulighed at formere nogen sikringsstyrke på noget tidspunkt, at forskyde nogen tropper henimod grænsen, og så er det i virkeligheden en indrømmelse af, at 19. januar-erklæringen måske skulle anvendes overfor vestmagterne, men ikke kunne anvendes efter sit bogstav og ordlyd overfor tysk aggression, fordi man, hvis man skulle følge den, blot provokerede tyskerne eller gav dem nogle politiske motiver.

Jeg har nævnt spørgsmålet om grænsegendarmerne; og det ærede medlem hr. Tesdorpf og jeg har nævnt Rømbatteriet, ikke fordi vi tillægger det nogen afgørende betydning i forhold til spørgsmålet om grænsegendarmerne og troppeforskydningerne, men alt dette viser, hvorledes forsvarsministeren den 8. april ikke kunne efterkomme generalkommandoens indstilling om indkaldelse og ikke efterkom generalkommandoens indstilling om at forsøge nogle troppeforskydninger, så at man var bedre dækket ved grænsen, men stadig pålagde generalkommandoen noget, som den bad sig fritaget for, og som svækkede, måske ikke svækkede meget, men i hvert fald har svækket. At spørgsmålet om grænsegendarmeriet og det, at man denne dag var optaget af Rømbatteriets flytning, ikke dukkede op under partiformandsmødet, fremgår af kommissionsbetænkningen. Man vil her se på side 59 i bilagene til den første parlamentariske kommissions betænkning, at den daværende forsvarsminister allerede inden partiformandsmødet har rejst dette spørgsmål overfor generalkommandoen. Der står heri:

„Ministeren var dog utilbøjelig til at flytte luftværnsbatterierne“, som generalkommandoen bad om,

„og ønskede derimod et af dem anbragt på Rømø, for at tyskerne ikke skulle bebrejde os, at vi ikke gjorde, hvad vi

kunne for at hindre engelske neutralitetskrænkelser under flyerangreb på Sild“.

Det er ikke muligt rent at adskille politik fra saglighed i dette spørgsmål om, hvorvidt det drejer sig om forsømmelser eller saglige fejl. Det erkender vi, og det er også derfor, at rigsretten er sammensat ikke alene af jurister, men også af lægfolk, der skulle kunne forstå de politiske forudsætninger. Vi vidste, at der var troppeforskydninger imod den danske grænse, og her siger forsvarsministeren, at vi ville ikke provokere; men vil det sige, at vi overfor troppeforskydninger imod den danske grænse ikke selv må foretage troppeforskydninger til den danske grænse? Det er dette, der for os er så uforståeligt, og som gør, at vi siger, at hvis det er således, så har der overhovedet ikke været nogen mening i forsvarslovene og i 19. januar-erklæringen, når man ved, at vi overfor troppeforskydninger mod den danske grænse ikke engang kan anvende den så langt, at man selv foretager beskedne troppeforskydninger hen til den danske grænse for at være rede.

Med hensyn til kritikken af afdøde viceadmiral Rechnitzer var det ærede medlem hr. Alsing Andersen forundret over og beklagede, at vi kritiserede viceadmiralen. Det ærede medlem sagde, at vi insinuerede, at han bevidst skulle have tilsidesat ordren. Det insinuerer vi ikke. Vi skriver udtrykkeligt i vor betænkning, at vedrørende søværnets manglende beredskab synes det givet, at forsvarsministerens ordre bevidst er tilsidesat eller ubevidst misforstået; der er de to muligheder, og vi kan ikke komme det nærmere, da viceadmiralen er død; derfor nævner vi begge muligheder.

Jeg skal fratage de bemærkninger, jeg har vedrørende de danske søstridskræfters ordre. Jeg kan bede de ærede medlemmer, nu da tiden er ved at være udløbet, se efter i den første parlamentariske kommissions betænkning i 1945, det findes i bilag I til betænkningen side 169 og side 144 nederst.

Deraf vil man se, at forholdene for de danske søstridskræfter var således, at de ikke kunne skyde, før de havde fået forholdsregler fra søværnskommandoen. På side 144—145 kan man se, at den daværende forsvarsminister ikke ønskede, da han tog til majestæten, at give søværnskommandoen nogen ordre om at sætte sig til mod-